

I

I kveld blir det en læretale. Vi er helt i slutten av Romerbrevets viktige del om Israels stilling i Guds frelsesplan.. Som du kanskje kjenner til, rommer de første 8 kapitlene brevets lærende hoveddel. Kapittel 12 til midt i kap.15 er så brevets formaningsdel. Deretter kommer slutningen, mens kap. 9-11 altså rommer dagens tekst: **Disse tre kapitlene er brevets freleshistoriske del.**

Talen i dag vil først forsøke å få frem bakgrunnen for versene i teksten. Så vil vi være innom de fleste av dem under gjennomgåelse av tre emner: **1. Israels stilling. 2. Misjonen, og særlig Israelsmisjonen, og så 3. Tjenesten i Guds Rike.** Vi begynner med, og bruker mest tid på det første emnet.

II

Kap. 9-11. må vi klart kunne si er et svært utfordrende avsnitt i Romerbrevet, og i Guds ord overhode. Det nagende spørsmål avsnittet reiser er: *Er Israel, altså jødefolket, regnet med i den nye pakt? Og: Vil dette folket bli frelst?*

På lenken <http://www.stellamaris.no/mbrom916> finner dere 20 minibeltimer over avsnittet som kanskje noen kan være interesserte i å arbeide mer med.

I kap.9 ser det ved første øyekast ikke særlig lyst ut. Det ser faktisk ut som om Israel er blitt forkastet, til tross for at **“dem tilhører barnekåret, Guds herlighet og paktene, deres er loven, tempeltjenesten og løftene, dem tilhører fedrene, og fra dem er Kristus kommet...”(Rom.9,5)**

Paulus bruker virkelig sterke ord for å gi uttrykk for sin fortvilelse og anfektelse over at Israel som folk har avvist Evangeliet om Jesus Messias: **“Jeg har en stor sorg i hjertet, noe som alltid piner meg. Jeg skulle selv gjerne være forbannet og skilt fra Kristus, var det bare til hjelp for mine brødre og landsmenn,”** sier han.(Rom.9,3)

Etter disse åpningsversene i kap.9 kommer et langt avsnitt om Guds utvelgelse, der apostelen slår fast at det virkelige Israel er ikke Israel etter slekt og stamme, men, sier han: **“Det er de som er barn i kraft av løftet, som skal regnes som Abrahams ætt.”(Rom.9,8b)** Dette henger nært sammen med Paulus' kamp for den kristne frihet i Galaterbrevet, der han rett ut sier: **“Så forstår dere at det er de som tror, som er Abrahams barn.”(Gal.3,7)** Men viktig er også, som Apostelen allerede har vist i Rom.4., at Abraham virkelig ble *frelst ved tro.*

Gud har virkelig rett til, sier Paulus, både å velge ut og forkaste, og **Han viser miskunn mot den han vil, og forherder den Han vil.(Rom.9,18)**

III

Nå kunne vi vel tro at dette med Guds utvelgelse og forkastelse var noe mekanisk.

Men slik er det ikke. Gud har tvert imot, av *bare kjærlighet*, vist stor langmodighet overfor et folk som har villet **“bygge opp sin egen rettferdighet, og som derfor ikke har bøyd seg under rettferdigheten fra Gud.”(Rom.10,3b)**

For Gud vil virkelig frelse alle, både hedninger og jøder. Men dette kan bare skje ved troen på Ham, på Kristus, som nettopp for Israel ble til snublestein.(Rom.10,33)

Kap.10 handler så nettopp om troen: **“Troen kommer av det budskap en hører, og budskapet kommer av Kristi Ord.”(Rom.10,17)**

Og det det kommer an på er hver og ens stillingtagen til Ordet om rettferdighet ved *Troen på Kristus alene:* **“Kristus er lovens ende, så hver den som tror, blir rettferdig**

for Gud.”(Rom.10,17)

“For hvis du bekjenner med din munn at Jesus er Herre, og tror i ditt hjerte at Gud har oppreist ham fra de døde, skal du bli frelst.”(Rom.10,9)(*Det ordet var kanskje et godt tips til å lære utenat?*)

IV

Vårt egentlige kapittel i dag setter inn med å spørre om Israel så er forkastet av Gud. Paulus svarer et rungende “Nei!” på dette. Slett ikke! sier han. Han selv er det første bevis på dét, fordi han, av Abrahams slekt fikk møte Kristus, og ble hans apostel.

Han har andre bevis også, som f.eks. fra profeten Elia sin historie, som kampen mellom Elia og Baals-profetene på Karmel. Da Elia den gangen følte seg helt alene og fortvilet, måtte Herren oppmuntre ham og si at: **“Jeg har holdt sju tusen mann igjen som ikke har bøyd kne for Ba'al.”(Rom.11,4b)**(Jfr.også hele avsnittet 1.Kong.17-19)

“På samme måte, fortsetter han, er det også i vår tid blitt en rest igjen som Gud har valgt ut av nåde.”(Rom.10,5)

Altså skal Israels rest bli frelst. Her knytter Paulus til sentrale deler av den gammeltestamentlige teologien om Messias, og bruker så senere i kapitlet bildet om treet og grenene på Guds Folk. Det skal vi komme tilbake til.

V

Ja, dette var litt om det veldige som ligger bak dagens tekst. Paulus holder her på med å dra teppet til side for en *“hemmelighet”*, som det første verset i dagens tekst taler om.

Ordet *“hemmelighet”* er svært viktig. Det kommer av et gresk ord som heter μυστήριον, og peker på noe som mennesker ikke kan vite av seg selv, men som må kunngjøres for dem ved en guddommelig åpenbaring.

Senere i Romerbrevet definerer apostelen dette uttrykket: Hele Guds frelsesplan i Kristus er et mysterium, en hemmelighet, som er åpenbart i profetenes og apostlenes skrifter.**(16,25)**

I Kolosserbrevet bestemmer Paulus så ordet sakramentalt: Denne Guds hemmelighet betyr nemlig: **“Kristus blant dere, håpet om herlighet!” (Kol.1,27b)**

Mysteriet handler om Kristi nærvær!

Så må vi også nevne at vi ser i Ef.5. at μυστήριον -begrepet også er sentralt når Paulus skal beskrive forholdet mellom mann og kvinne i Kirken, Guds menighet, og i ekteskapet. **“Dette er et stort mysterium,...”(Ef.5,32)** sier han.

Altså: μυστήριον/mysterium betyr: Guds nærvær i *ekteskapet, Kirken, og, overfor Israel.* Og, i alle disse skap, skuffer, skott, eller hva vi vil kalle dem, er det tale om et for fornuften uforståelig, men samtidig *virkelig* nærvær av Den Levende Gud: Det handler om Hans mysterium blant oss, **men altså også i Israel!**

VI

Bibelens, og vår teksts tale om Israel rommer da et mysterium. Israel er nok blitt forherdet, ja, det så til og med ut som om folket var forkastet. Samtidig er her Guds underfulle verk på ferde: Han ville ved å tillate forherdelsen, la kallet nå hedningene, ja, oss!

Men, som vi har hørt, Israel er slett ikke forkastet, og når redningsmannen, forløseren fra Sion kommer, skal hele Israel bli frelst! Selv om dette nok betyr jødefolket som folk, og ikke nødvendigvis hvert enkelt menneske, er vi her ved en sannhet som *burde få det til å dirre i oss.*

Vi er jo så vant til å tenke at løftene om Israel i det GT oppfylles i Kirken som Guds

menighet. Og dét er ikke galt å si. Vi hørte jo også i dag at det er troen på Jesus det handler om. Det finnes ingen annen vei enn Ham verken for hedninger eller jøder.

Men så ser vi alt ikke dermed er sagt! Horisonten vår må utvides! Alt går ikke opp i det regnestykket. For hele Israel, ikke bare Israels rest, skal bli frelst! Nettopp ved Ham, som var snublesteinen på Sion. Nå skal Han bli Israels redningsmann fra Sion!

VII

Skriftbeviset for dette finner Apostelen i tre GT-steder: **Jes.59.20flg., Jes.27.9, og Jer.31,33**. Alle disse stedene handler om at Israel i endetiden skal bli frelst ved en befrier fra Sion. Han skal restaurere og fornye pakten mellom Gud og sitt gamle paktsfolk, slik at det blir en del av Guds nye pakt ved Jesu Navn og blod.

Vi har nå lenge oppholdt oss ved Israels stilling i forhold til Guds frelsesplan, og forsøkt å si hva teksten sier om dette.

Men så må vi også si hva for viktig forutsetning som ligger innbakt i den paulinske tankerekken vi har fått beskrevet: Israels forherdelse og hedningenes frelse *for det første*, så frelse for Israels rest, og så *sannelig* frelse for hele Israel.

Derfor skal vi stoppe litt ved det andre temaet i dag, nemlig misjonen.

Her handler det om forkynnelsen av Evangeliet! La oss gå tilbake til kap.10: **“...hvordan kan de påkalle en de ikke tror på? Hvordan kan de tro på en som de ikke har hørt om? Og hvordan kan de høre dersom ingen forkynner? Og hvordan kan noen forkynne hvis de ikke er utsendt?”(Rom. 10,14-15a)**

Ja, et bedre skriftbevis kunne vi vel ikke få for saken i teksten i dag. Men også vi må ta disse ordene inn over oss som det kall de er, til misjon både heime og ute, både Israelsmisjon, og hedningemisjon, til indremisjon i vårt eget land, der vi bor, overfor naboer og venner, på arbeidsplassen, og i vår egen familie.

Jeg ville gjerne i dag legge Israelsmisjonsspørsmålet særlig inn på dere, og oss alle. Glem ikke den siste misjonsbefalingen etter Lukas: **“Dere skal få kraft når Den Hellige Ånd kommer over dere, og dere skal være mine vitner i Jerusalem og hele Judea, i Samaria og like til jordens ender.”(Apg.1,8)**

Husk også Paulus egne ord i begynnelsen av vårt brev: **“...Evangeliet er en Guds kraft til frelse for hver den som tror, jøde først, og så greker.”(Rom.1,16b)**

VIII

Enda et viktig poeng finner vi i teksten:

Gud har altså ikke forkastet det gamle Israel, sier Paulus. Likevel måtte apostelen gjengi Jes.65,1 sist i kapitel 10: **“Hele dagen rakte jeg hendene ut til et ulydig og gjenstridig folk,”** sier Herren.**(Rom.10,21)**

Men i dagens tekst brukes samme uttrykket om oss: Vi var en gang *ulydige!* Likevel fikk vi miskunn på grunn av Israels ulydighet. På samme måten, sier Paulus, skal den miskunnhet vi ble møtt med, føre til at Israel får miskunn, til tross for all deres ulydighet.**(Rom.11,30-31)**

“Vær ikke overmodig, men frykt Gud!” Det står så talende slik tidligere i kap.11.(11,20b) *Og dette er saken her. Å få, og ha det rette sinnelag.*

Hedningene er blitt innpodet på det sanne Israels-treet ved dåpen og troen. Det skal også føre til at vi ikke skal ha noen hovmodighet overfor det gamle Israel. For var det mulig for det utvalgte Israel å bli brukket av, kan det samme også skje oss om vi er ulydige!

“Du ble hogd løs fra et vilt oliventre og mot naturens orden podet inn på det gode

treet. Hvor mye mer skal ikke de naturlige grenene bli podet inn på sitt eget oliventre, de som av naturen hører til der,"(Rom.11,24) sier Paulus så!

IX

Å få, og ha det rette sinnelag!

Hvordan? Ja, da er *Lærdom nr. 1* er å selv stå fast, og være lydlig mot Guds ord og kall.

Lærdom nr. 2 er å føle og vise respekt overfor jøder og jødefolket. Aller mest når det blir tale om misjon den veien.

Israelsmisjon blir en uendelig vanskelig sak når vi blant annet tenker på hva det såkalt kristne Europa gjorde seg skyldig i under masseutryddelsen, "Holocaust", under siste krig, men også når det gjelder å passivt ha akseptert antisemittismen. Som vi nå ser reiser seg igjen.

Lærdom nr. 3 er å forsøke å lytte seg inn på Guds tanker om Israel. Og med det mener jeg både det gamle og det nye Israel.

Derfor vil jeg vise deg til **Jes.49,13b-16: "...For Herren trøster sitt folk og viser barmhjertighet mot de hjelpeløse som hører ham til. Sion sier: "Herren har forlatt meg, min Gud har glemt meg." Kan en kvinne glemme sitt spedbarn og ikke ha ømhet for sønnen hun fødte? Og selv om en mor kan glemme, så vil jeg aldri glemme deg. Jeg har tegnet deg i mine hender, dine murer står alltid for mine øyne."**

Det bortførte folks ytre lidelse i Babylon, som disse ordene har som bakgrunn, kunne vel få noen hver til å føle seg hjelpeløs.

Hjelpeløsheten består egentlig i følelsen av å være alene, i det å føle at "så vondt som jeg har det, opplever jeg ikke Gud eller noe av Ham." 49,14 b.

Dette går like ned i sorgens dyp.

Men så kommer bildet om moren og spebarnet. Det er jo egentlig en selvmotsigelse at mødre, at foreldre i det hele skulle glemme sitt spebarn. Vi vet det alle: det velter seg inne i oss ved den minste antydning om at det skal skje barna våre noe.

Men om nå noen skulle glemme sine barn, vil Gud aldri glemme sitt elskede barn, sitt elskede folk.

Om med ømhet vil Han dess mer nære sin øyensten: **"Jeg vil aldri glemme deg."(49,15b)**

X

Til tegn på dette har Han tegnet sitt folk Israel, men også deg og meg av det nye Israel i sine hender. Og like etter sier Han at Han har tegnet våre ruiner!

Her ser jeg Herren som tegner og maler.

Det er et sjeldent bilde i Skriften.

Gud tegner oss av brennende kjærlighet!
Jeg ser Ham skrive på hånden sin, akkurat som vi skriver inne i hånden når forelskelsen brenner som sterkest, og det bare må ut, det vi føler.

Jeg ser Ham stå ved staffeliet. Men mens vi søker de vakre motiver, og ikke sjelden gjør det vakre til avgud, står Han og maler ruiner.

Dine og mine ruiner. Og Han synes at det er vakkert! Ras blir restaurert i Hans bilde. Jerusalems ruiner blir gjenoppbygd.

Johs. 8,2-11 er en god illustrasjon. Her hører vi at *Jesus* tegnet.

Vi ser Jesus både i møte med en kvinne, grepet i hor, som skulle stenes og *steinharde* steinkastere.

“Heller ikke jeg fordømmer deg,” lød det fra Herren til kvinnen da.**(Joh.8,11)**

Så kunne hun gå bort, frikjent, i fred.

Vi vet ikke hva Jesus skrev. Noen har sagt det er Guds Navn: Jeg ER. Andre har sagt: Det er Loven og Evangeliet. Andre ville kanskje tenke på å bli skrevet opp i Livets Bok. Det kan gi mening alt sammen.

Jesus skrev i allefall dette på tempelområdet. På Sion. Han er den **levende steinen,...** som Peter taler om. **(1.Pet.2,4)**

For dem som tror blir Jesus ikke til snublestein, men til redningsmann. Det gjelder for jøde og hedning. For Israel og Israel. For deg og meg.

Han skjenket kvinnen, og en Saulus fra Tarsus tilgivelse, oppreisning og nytt liv. Det samme vil Han gi oss. Fordi Han døde på korset på Golgataklippen like ved.

En kvinne i ruiner ble restaurert til levende stein. Det vil han også gjøre med oss. Ja, nå vil Han vil gi oss, våre ruiner, og Israels ruiner i åndelig forstand en ny start.

Det gjør Han ved *lærdom nr.4*, som ikke er noe annet enn Hans kjærlighet i Jesus Kristus. For Hans farshjerte banker med brennende kjærlighet for oss, for hedninger, for jøder.

Når vi får del i Hans kjærlighet skapes en levende og misjonerende forsamling, med kjærlighet til misjonens sak blant jøder og hedninger. Ved Ham skal du og jeg få være misjonærer og vitner i Hans tjeneste! Også for Israel.

Og en dag vil Israel gjenkjenne sin Messias i Jesus fra Nasaret.(H.Aarflot)

Så skal vi slutte der teksten slutter: I lovprisning!

**“Å dyp av rikdom
og visdom og innsikt hos Gud!
Hvor uransakelige
hans dommer er,
og hvor ufattelige hans veier!**

...

Fra Ham og ved Ham og til Ham er alle ting.

Faderen være ære i evighet, ved Sønnen, I Helligånden! Amen. (Rom.11,33-34 +36.)

**TIL ÆRE FOR FADEREN, OG SØNNEN, OG DEN HELLIGE ÅND, SOM VAR, ER OG BLIR ,
EN SANN GUD, FRA EVIGHET OG TIL EVIGHET!**